

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 48. ANULU XIII.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditoria toiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditoria. Prețulu p'numerațiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. n. ear' pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

Sabiu, in 20 Iunie (2 Iuliu 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. și țeri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. n.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7 cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. n.

Invitare de p'numerațiune

„Telegraful Romanu.“

Finindu-se cu 30 Iunie cal. vechiu abonamentul D'loru abonanti pe semestrulu I. alu anulu curinte, Ianuaru — Iuniu, și pe triluniulu Aprile — Iuniu: prin acés'a se deschide abonamentu nou la „Telegraful Romanu“ pe semestrulu alu doilea alu anulu curinte.

Condițiunile remanu cele cunoscute:

Abonamentul pe 1/2 anu, pentru Sabiu 3f. 50 cr. pentru Tranni' a și Austria preste totu 4 f. pentru principate 6 f.

Abonamentul pe 1/4 anu, pentru Sabiu 1 f. 75 xr. pentru Tranni' a și Austria preste totu 2 f. — pentru principate 3 f. —

Abonamente pe mai puțin de 3 luni, seu pe luni singurite nu se priimescu.

Redacțiunea și Editura.

Schimbarile in ministeriu.

Oficiós'a „Wiener Zeitung“ aduce in fruntea numărulu seu 146. din 28 Iuniu a. c. urmatorele:

Maiestatea Sea c. r. apostolica S'au induratu a emite urmatorele preinalte scrisori de mâna:

Iubite Comite N á d a s d y ! La repeti'a Domniei Tale cerere Te suspendu cu grația dela oficiulu dusu pâna acum, și Ti pronunčiu de nou recunoscinti'a Mea cu serviciile eminiintii, ce Mi-ai facutu Mie și statului.

Vienn'a in 26 Iuniu 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Iubite Comite Zichy ! La rogarea Domniei Tale Te suspendu cu grația de postulu avutu pâna acum alu Cancelarulu Meu aulicu ungaru, rezervandu-Mi pe mai departe serviciile Domniei Tale.

Vienn'a in 26 Iuniu 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Iubite Georgie Mailáth ! Te denumescu de Cancelarulu Meu aulicu ungaru.

Vienn'a in 26 Iuniu 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

„Wiener Abendpost“ aduce not'a urmatore: Maiestatea Sea c. r. apostolica S'au induratu a dá Serenissimulu Seu Domnu Veru, Archiduculu Rai ner, la cererea densulu unu concediu mai îndelungatu și a insarciná pre ministrulu casei imperatesei și a esterneloru, Conte Me n s d ö r f f P o u i l l y cu — presidulu provisoriu alu consiliulu de ministri. Mai departe S'au induratu Maiestatea Sea a suspendá gratiosu pre Cancelarulu r. aulicu ungaru, contele H e r m a n n Z i c h y , și pre ministrulu contele N á d a s d y , la rogările loru, depostările avute, și anume pre celu d'antâiu cu rezervarea de a-lu întrebuința și mai departe in serviciulu statulu, pre celu din urma pe lângă pronunciarea deplinei recunoscinti'e cu eminiintile servici'e, ce afacutu. Totdeodata se numi Consiliarulu intimu c. r. D. Georgiu de Mailáth Consiliaru r. aulicu ungaru, și in calitatea sea cea noua a și depusu juramentulu seu de serviciu in mânilé Maiestátií Sele.

Oficiósulu „Bécsi Hiradó“ aduce la acés'a unu articulu suprascrisu: „Gratulatiune la epoc'a cea noua,“ in care dice, ca chiamarea la oficiu a noului Cancelariu se pare a fi prevenstirea unei schimbári de sistema.

La acesteá adauge „Press'a,“ ca Cancelari'a ungara in 15/27 Iuniu se aflá in miscare deosebita, căci noulu Cancelariu, dupace depuse juramentulu de serviciu in mânilé Maiestátií

Selé, priimi personalulu Cancelari'e. Cá fiitoriu Tavernicu ea numesce cu mare securitate pre Domnulu de S e n n y e y , care, cá si Cancelariulu Mailáth se tine de fracțiunea moderata a conservativiloru vechi, cari insa in ceste din urma multu s'au apropiatu de partid'a lui Deák. Index curia, dupa „Presse“ aru fi a se denumi contele Apponyi. Ceialalti ministri, afara de contele Me n s d ö r f f , Br. B u r g e r (si contele Mauritiu E s z t e r h á z y , inca si-detera demissiunile, cari se si priimira, si contele Mensdorff sa fia fostu insarcinatu cu formarea unui ministeriu nou; de siguru sta in legatura cu acesteá presinti'a in Vienn'a a locotenintiloru contele B e l c r e d i și B r. K e l l e r s b e r g . Pentru noi Ardelenii aru fi mai demna de insemnatu scirea respandita prin Vienn'a, ca oficiile de Cancelariu aulicu transsilvanu și croaticu, deocamdata voruremané neocupate. (? Red.)

In órele de sér'a ale acelei dile se si sciá, ca dimissiunea ministrulu de statu S c h m e r l i n g s'aru fi priimitu, și ca Br. M e c s e r y , cu tóte ca si densulu aru fi subscrisu rogarea de dimissiune in calitatea sea de ministru de politia, aru fi desemnatu de ministru de statu a noului cabinetu, ear contele B e l c r e d i de ministru administrativu Ministru de finantie in locul d. P l e n e r aru fi a se face d. d. H o l z g e t h a n .

Testamentul Dnei Ann'a Alessandroviciu din Lugosiu.

(Continuare și capetu din nr. premergatoriu.)

9. Pentru punerea in fapta a fundatiiloru prin mine in punctulu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 ordinate si intemeiate, si pentru manducerea loru asiediu cu acum pentru totdeun'a o Epitropia constatátore din siepte membri románi de religiunea ortodoxa resaritená, in proportiunea: de 2 membri din cleru, cari sa fia totdeun'a Dnulu Protopresbiteru alu Lugosiu, și celu mai betránu Domnu Parochu din Lugosiu, cinci civili din sfer'a literaria, de cari pentru acum denumescu pre Domnulu Filipu Pascu, Alessandru Atanasieviciu, Ioanne Fauru, Constantinu Radulescu și Aureliu Maniu, rogandu pre toti acesti siepte DDni, cá acesta a mea adressare cátra ei, sa nu mi o refuzeze, și afacerile epitropiei sa le porțe in interessulu amatei nostre natiuni, și a poporatiunei románe Lugosiene fára remuneratiune; dreptu-aceea ordinezu:

10. Cá de locu dupa mórtea mea, și dupa publicarea testamentulu acestui'a, acesti siepte Domni membri ai Epitropiei sa se adune la olalta, și alegendu-si dintre sine preside și actuariu, sa-si faca mai nainte ordinea casei, dupa carea voru sa procéda in tóte afacerile eii, prin acestu testamentu incrediute.

11. Activitatea Epitropiei sa se estinda: la alegerea invetiatoresei, la darea in arenda a obiecteloru celoru in punctulu 5 alu acestui testamentu spre esarendare menite, și la supraveghiarea și tinerea in stare buna a cladiloru acestui institutu de crescerea feteloru; — la anumirea veduveloru, care au sa capete ajutoriulu de sub punctulu 6 alu acestui testamentu; — la anumirea studintiloru seraci, cari, dupa punctulu 7 alu acestui testamentu sa participe in ajutoriu; — și la dispusesiunile de lipsa, la impartasirea seraciloru din ajutoriulu celu prin mine fundatu in punctulu 8 alu acestui testamentu.

12. Ce se atinge de persón'a invetiatoresei, ordinezu, ca aceea sa fia nascuta romána, și in religiunea ortodoxa resaritená crescuta și la unu institutu legalu esaminata, avendu calitátile unei invetiatoresei, care se receru pentru crescerea feteloru in tinerea economiei de casa, in art'a feluriteloru lucruri de mâna femeesci, in folosirea cártiloru sciifice románe și musica pe piano-forte; pelánga acés'a cunoscinti'a mai multoru limbi straine, intre care negresitu sa fia cea germana seu francesca.

13 In casulu, déca de locu dupa mórtea mea nu s'aru

află persóna apta de invetiatorésa, atunci Epitropi'a sa se îngrijésca de crescerea unei astfelu de persóne in tempulu celu mai scurtu, prin mijlócele acestei fundatiuni. —

14. Tóte afacerile câte ordinez eu, cá sa le pórté Epitropi'a cea prin mine in punctulu 9 alu acestui testamentu asediatu, rogu, ca nu alt-cum decâtu pe calea consultárei prin majoritatea absoluta a voturilor sa le efeptueze; si nici candu numai presidiulu separatu séu numai membrii fára presidiu; — si provocandu-me la conscientiositatea Onoratiloru membri ai Epitropiei, ii rogu, ca in totu anulu, celu mai tardiu pána la serbatórea Intempinárei Domnului (in 2 Fauru) sa-si deé socotél'a despre a-tivitatea eii in punctulu 11 alu acestui testamentu apriatu descrisa, inaintea adunárei generale a bisericeii nóstre ortodoxe resaritene din Lugosiu; iar pre adunarea bisericeésca o rogu, cá acésta socotéla sa o revéda si revisiunea in protocolulu adunárei bisericesci, sa o introduca. —

15. Totu odata rogu pre venerabilulu cleru alu bisericeii nóstre ortodoxe resaritene din Lugosiu, cá in aceea Dumineca séu serbatóre, candu ratiotiniulu Epitropiei inaintea adunárei generale se va substerne, sa se tína pentru mine si pentru reposatulu meu barbatu Constantinu Alessandroviciu unu parastasu, pentru a cáru celebrare spesele pentru lumini si clopote lasu la S. biserica ortodoxa din Lugosiu o fundatiune de 100 fl. v. a., scrie un'a suta fl. v. a. —

16. Déca ori-care din cei cinci onorati membri civili ai Epitropiei va abdíce, va mori séu si-va stramutá locuinti'a din Lugosiu, atunci rogu pre onorat'a adunare generala a bisericeii ortodoxe resaritene din Lugosiu, spre acestu scopu din biserica cu dóue septemáni mai nainte dupa asiediemintele S. bisericeii nóstre conchiemande, cá dens'a prin majoritatea sea absoluta de voturi sa intregésca numerulu membriloru—de sine intielegendu-se ca in casulu de indepartare a Dlui protopresbiteru séu a celui mai betránu Domnuparochu dela acésta Epitropia, loculu fiesicáru'a prin urmatoriulu lui in puseciune séu respective in ordinea etáti sa se implinésca. —

17. Fiindca crescerea buna a tenerimei fára adaparea eii cu principiile religiositáti nu este cugetabila, asiá dara rogu pre preotínea ortodoxa din Lugosiu, cá sa binevoiesca a estinde portarea sea de grija si preste Institutulu de crescerea feteloru prin mine in punctulu 3 alu acestui testamentu asediatu, prin cercetári septemanele si propuneri religioése; rogandu mai de parte pre onorat'a Epitropia, cá dens'a pre acelú Domnu preotu, celu ce in acésta privintia se va osteni, incátu va fi cu potintia, amesuratu osteneleloru lui, din venitulú fundatiunei, sa-lu remunereze. —

18. Din banii mei gat'a lasu eu pe lánge aceea 1000 fl. v. a., scrie un'a mia fl. v. a., carea au fostu voi'a repausatulu meu barbatu Constantinu Alessandroviciu a o dá pentru facerea unui S. mormentu in S. biserica ortodoxa orientala din Lugosiu, inca mai 400 fl. v. a. si asiá la summa spre acestu scopu 1400 fl. v. a., care monumentu pána in díu'a de astadi s'au si facutu pána la icóne si pána la inscrierea numelu meu si alu barbatulu meu Constantinu Alessandroviciu prin negociatoriulu din Lugosiu fiulu lui M. Hirsch Deutsch (Mecsehalá.) si carele a conto acestui mormentu, este escontentatu cu 800 fl. v. a. mai remanendu sa mai capete ei dela mine atunci candu mormentulu va fi cu totulu gat'a si inscrisu inca restulu de 600 fl. v. a., ce déca eu nu voiu fi in viétia, Epitropi'a cu privire la oblegatíunea ce o amu eu dela acestu negociatoriu, sa implinésca.

(Aici urmeaza punctele, ce tractéza testarea la neamuri pána la punctulu 31.)

31. De esecutori ai acestui testamentu denumescu Epitropi'a cea in punctulu 9 alu acestni testamentu de mine numita, rogandu-o, cá tóte afacerile, care in punctele acestui testamentu sunt memorate a se efeptuí, sa le implinésca in modulú celu mai corespundiatoru vointiei mele acestei din urma, strapunendu spre acestea din parte-mi deplin'a potere.

(Aici iar' urmeza câteva puncte neesentiale pána la punctulu 34.)

34. Déca Comun'a bisericeésca ortodoxa orientala din Lugosiu, cá revediatórea agendeloru Epitropiei de mine intemeiata, cu privire la Institutulu de crescerea feteloru, nu se va aflá indestulata, o rogu, cá acésta cauza sa o aduca mai susu la Episcopi'a séu eventualminte si la Archiepiscopi'a respectiva.

(Aici mai urmeza inca câte-va puncte neesentiale, si apoi intarirea legala.) —

Dee Domnedieu, cá acésta fapta marétia sa aiba mai multi imitatori! —

Iosifu Tempea, m p.
Parochu gr. or. in Lugosiu.

Estrasu din protocolulu siedintiei a VI. a Comitetului Societáti literarie bucovinene,

tínuta in 26 Maiu (6 Iuniu) 1865.

(Din „Fóia Societáti.“)

Scrisórea directoratulu scólei reale gr. or. superioére de aci, carea esprima multiamita pentru stipendie date de cátra Societate, se ia spre sciintia.

Scrisórea D. Michaiu Cogalniceanu, prin care tramite Societáti 22 tomuri de legi ale Romaniei, se ia spre placuta sciintia si se decide a se multiamí pentru acestu daru.

Scrisórea D. L. A. Simighinovicu-Staufe, oferindu opulu seu in daru: „Romanische Poeten“, se ia spre sciintia.

Scrisórea D. I. Popescu, professoru din Sabíiu, cu 2 opuri ale sele se priimesce cu multiamire si se decide a se invitá espti pentru cercetarea cártii sele „Computulu in scóla populara.“

Se decide a se multiamí D. Demetriu Sturz'a pentru 2 cárti si 3 portrete fórté rare si pretioése daruite Societáti; precum si D. Nicolau Rosetti-Rosnovano, carele au intratu in Societate cá membru fundatoru cu preagerós'a contributíune de 100 galbeni.

Bilantiulu cassei se ia spre sciintia, si se decide a se publicá.

Deci: Venitulú Societáti pána in 25 Maiu (6 Iuniu) a. c. este 4700 fr. in obligaciuni, 1212 fr. 20 cr. v. a. si 197 galbini bani gat'a. Spese 981 fr. 18 cr. v. a. si 165 galbini. Remánu in cass'a Societáti 4700 fr. in obligaciuni, 231 fr. 2 xr. v. a. si 32 galbini bani gat'a.

Spesele facute in restempulu dela 1 Ianuariu 1865 pána in 25 Maiu 1865 se incuviintéza.

Se incuviintéza 15 fr. pentru cumperarea unoru cárti.

Se decide a se multiamí D. Renei pentru darulu facutu Societáti prin manuscriptele remase dela repausatulu parinte Ieromonachu Porfiriu Dimitrovicia, cari contínu lucrári pretioése filologice pentru literatur'a romána.

Se decide, cá dupletele cártiloru din bibliotec'a Societáti sa remána in ea, tripletele sa se daruiesca studintiloru románi dela gimnasiulu Sucevei, quadrupletele celoru dela gimnasiulu de aci, cele ce mai remánu sa se venda, séu sa se schimbe cu dupletele din bibliotec'a tierei.

Se decide a se face unu catalogu de cártile acelea, ce nu-su complete, si a se indeplini acestea prin banii preliminati pentru cárti si foi.

Instructiunea pentru imprumutarea cártiloru si a foiloru Societáti se priimesce definitivu si se decide a se publicá.

(Urméza apoi instructiunea pentru intrebuintiarea bibliotecei Societáti pentru literatur'a si cultur'a romána in Bucovin'a, priimita in siedinti'a Comitetulu dintr'alu 26 Maiu / 7 Iuniu 1865, — carea este de interesu mai multu localu. Red.)

Sabíiu in 19 Iuniu c. n. (Felurite). Esc. Sea P. Mitropolitu gr. cat. Aless. St. Siulutiu petrece de alaltaieri in Sabíiu. — Esamenele pe semestrulu alu doilea in Institutulu archidiecesanu de aici se voru incepe Sábmbata in 26 Iuniu si voru decurge tóta septemán'a dupa acést'a urmatóre, finindu-se Sábmbata in 4 Iuliu dupa amédi, ear Domineca urmandu apoi rogaciunea de multiamita si ceremoni'a de incheierea semestrului. — In 14, 15 si 16 Iuniu c. v. se tínura esamenele publice semestrale la gimnasiulu de statu c. r. de aici, si 'n 18 Iuniu se'ncheia anulu scolaristicu prin rogaciune de multiamita, estradarea testimoniiloru semestrale si dimiterea abiturientiloru. Dupa programulu publicatu de on. directiune numerulu scolariloru din tóte 8 clasele gimnasiale a fostu la finea anului 338, in class'a antái'a singura 104. Institutulu perde cu finea acestui anu scolaristicu doi professori bravi: pre Dni Rozek si Pantke, dintre cari celu d'antái'u se transpune la gimnasiulu de statu din Gratiu, celu de alu doilea la celu din Troppau. — Limb'a magiara si romána au fostu introdusa in gimnasiu cá studii obligate. — De alaltaieri incóce avemu in fine dile frumoése si caldura de Iuniu si Iuliu, ceea-ce si e cu atát'a mai de lipsa, cáci vegetatiunea preste totu, in urm'a ploiloru si a recei este fórté remasa inapoi. — Luní'a si Marti'a venitóre se voru tíné esamenele publice in scóla normala publica din invecinatii Resínari, din care scóla cu intristare vedemu esíndu cu finea acestui anu scol. invetiatoru pre zelosulu d. Chiornitia. —

Din Brasiovu ni se scrie, ca teatrulu románu sub directiunea dnei Fanni Tardini, dupace se impartisera si afisiele, la recuisitíunea Parochului rom. cat., pentru díu'a de 3/15 Iuniu s'a opritu, fiindu atunci serbatórea bisericeii rom. cat. Joi'a-verde (Frohleichnam). Corespundintele nostru pune 'ntrebarea, cum se potrivece acésta mesura politiana cu indroptatírea egala a bisericeiloru ardeleni?

Din muntii a puse ni audimu o scire, carea amu dori sa nu fia adevărata. Sôrtea in sa va, că de nou sa ne n-talnimu in acestu diuaru cu d. L. . . . O. . . ., judele procesualu din . . . Cititorii nostrii cunoscă pre acestu domnu inea din anulu trecut, candu ne luaseram voia a aduce la cunoscinti'a publica o fapta a Dsele fatia cu unu bietu invetiatoriu comunalu. La recercările oficiului comitatensu alu Hunedorei nouă atunci ni se deduse o rectificare oficiosa, intentandu-ni-se totdeodata unu procesu de pressa. In urm'a marturisiloru in sa, ce amu datu atunci la judecata, precum si in urm'a cercetărilor facute in fati'a locului . . . etc. processulu nostru s'a sistatu. Din acesta procedere credeamu ca va trage si d. O . . . . lectiunea aceea pentru sine, ca publicitatea este o putere respectabila si ca — multiamita luminatului si iubitorului de dreptate regimu, sub care traimu — celu ee spune adevărulu in publicu, nu are a se teme de nici o urmare rea, ca dincontra acest'a cade numai asupr'a aceluia, ce a de spectatu dreptatea. Vomu spune dar cititoriloru nostri ceeace a venitu la cunoscinti'a noastră: opiniunea publica apoi fia ea judecatore. Dlu O . . . . — asiă ni se spune — a luatu in comun'a R . . . . . protocolu cu poporulu, resp. cu reprezentantii aceluia, că sa si dee banii din imprumutulu statului pentru zidirea de biserica seu de scôla, alegendu-si gr. orientalii cassieru pentru partea loru, si iarasi gr. catolicii pentru partea loru, ca in sa d. Jude cercualu a contopitu banii acesti'a si va sa faca cu ei biserica gr. catoliciloru — dór 6 familii! — din satulu R, si spre scopulu acest'a aru fi scosu la lucru pre crestini gr. or. Dominec'a sub tempulu slujbei domnediesci, cu gendarmii la spate etc.

Ne marginimu deocamdata pelânga acesta espunere, panacandu vomu vedé, ce pasi voru luá in privinti'a acest'a coi angajati in acesta afacere neplacuta. Ni-arú paré reu, deca temerile nôtstre in privinti'a dlui Jude s'ar adeveri: deca adeca Dsea aru abusá cu puterea oficiosa, spre a goni scopuri de proselitisme religiuaric. Deocamdata ne place a credé, ca cele si s'au intemplatu in satulu R., voru fi dór numai armarea unei neintielegeri (Missverständniss) intre dsea si intre poporu, căci altmintrea nu scimu, cum amalgameza Dsea banisiorii bisericiloru cu ai comunelor politice s. a. s. a. —

Vienn'a 28 Iuniu 1865. Aerulu ingrecatu de vre^o căle-va luni incóce cu diferite sciri despre stramutări nu nu mai personale ci si sistemale in ministeriulu actualu, se descarcă eri prln o detonatiune predisa de multi si acceptata de multu de deosebitele partide. Cu tóte ca telegrafulu ye va fi comunicatu tóte stramutările intemplatd, totusi, fatia cu importantia loru, nu aflu de prisosu a te luá pe acestea la o mai deaprópe consideratiune.

Caruntulu ministru si conducatorulu Cancelariei transsilvane, Contele Nádasdy dimpreuna cu cancelarulungariei Contele Zichy priimira inca trei dile inainte semnulu de a-si inaintá petitiunile de dimissiune, care se si priimira, denumindu-se in loculu cestui din urma de cancelaru alu Ungariei Georgiu de Máilath, taverniculu Ungariei din anulu 1861, si lasandu-se deocamdata postulu cancelarului transilvanu vacantu. Presiedintele consiliului ministerialu, Alteti'a Sea imp. Archiducele Rain er si cerú concediu de mai multe luni cu scopu a intreprinde o caletoria in Angli'a si de acolo la bái, ce i se si acordá pregratiosu. Ministrulu de statu Schmerling cu toti ceialalti ministri, afara de acela alu casei imperatesci Contele Mensdorff — Pully, si alu marinei Baronulu Burger, inca si cerura dimissiunea, care se priimi, insarcinandu-se in sa cu conducerea afaceriloru pâna va urmá denumirea urmatoriloru loru. Trei posturi de ministri sa inceteze in viitoriu cu totulu, si anumitu acela alu ministrului de statu, in loculu caruia se va reactivá ministeriulu afaceriloru interne, mai departe alu ministrului de marina, ale carui agende se voru strapune la ministeriulu de resbelu, si in fine acela alu ministeriului de politia, formandu-se in ministeriulu afaceriloru interne unu despartimentu deosebitu pentru trebile politienesci. Listele ministeriloru presumptivi suntu nonnumerabile. Mai tare se sustine scirea despre denumirea Contelui Belcredi de ministru alu internelor. — In putine dile, de nu óre, póte vomu avé list'a intreaga a noiloru ministri afara de cancelariulu transilvanu, care sa nu se denumésca deocamdata. Acesta scire este care sufla ingrijire unor'a si nutresce sperantiele si aspiratiunile altor'a. —

Iritatiunile suntu, că totu deaun'a in atari obiepte, mari si intrebările obvenitóre din aceste stramutari cu miile pe buzele fia-carui'a. Resistu in sa de a respunde cu combinatiuni. Pâna candu faptele decisátore nu-mi suntu cunoscute in form'a aceea incátu se le poti dá crediamentalu, e greu de a poté ilustrá in modu criticu situatiunea. Atat'a intielegemu cu totii

ca stramutările urmate si urmande isi detragu originea loru in cestiunea magiara, a cărei deslegare se pare a se accelera mai vertosu de la calatori'a Majestatii sele Imperatului in Ungaria din lun'a curenta. Caracteristica e si aceea inpregiurare, ca chiaru taverniculu Ungariei din 1861 si amiculu intimu alu lui Vay din aceasi perimi primira cancelariatulungariei, si ca Contele Belcredi, aristocratu mai putinu centralisticu, si tare aplecatu cătra dualismu, sa intre in loculu cavalerului Schmerling.

De e mai departe iertatu a conchide si din aceea, ca Contele Rechberg sa se denumésca de presiedinte alu senatului de statu, atunci constitutiunea din Februariu s'a si delaturatu, si principiile diplomei din 20 Octobree 1860 au ajunsu la ordinea dile iarasi. — Sa acceptámú mai bine putine dile si se va deslegá si sum'a enigmelor. —

Varietăți și noutăți de zi.

(Denumire.) Mai. Sea Imperatulu cu pre'nalt'a resolutiune din 9 l. c. S'au induratu pre gratiosu, pre Rvrd. D. Dr. Ioanne Vanci'a canonicu alu capitulului románu gr. cat. de Oradea mare, a-lu denumi de inspectoru scolaru alu scóloru din dieces'a romána d'Orade. Salutámú cu bucuria acesta denumire preinalta bine nimerita, prin care barbatulu sciintieloru si alu energiei devine in fruntea instructiunei. („Conc.“)

Din biografi'a poetului Dimitriu Bolintinianu comunicámú, dupa „Famili'a“, căle-va schitie. D. Bolintinianu este nascutu la Bolintinu aprópe de Bucuresci la an. 1826 din familia boerésca. Studiele si le-a facutu mai antaiu in colegiulu dela S. Sav'a, dupa aceea la Parisu, de unde in sa se ren'torse la 1848 pentru de a luá parte la caus'a cea mare a natiunei, carea o partini prin edarea unui diuaru „Popululu suveranu.“ Dupa inadusirea revolutiunei fu proscrisu si trebui sa-si parasésca patri'a impreuna cu fratii Gulescii, Rosetii si altii, la an. 1855 principele Geogoriu Ghic'a i oferí o catedra de literatur'a romána la Iasi, dar Turci'a nu voi sa-i concéda intrarea in Moldov'a. La an. 1852 est cea dantáiu coloctiune a poesieloru lui sub titulu: „Cántece si plângeru,“ si trecendu-se in scurtu tempu tóta provisiunea, la 1855 se retipari sub titulu „Poesii,“ câteva din poesiele lui s'au tradusu si tiparitu in limb'a englesu la 1856. Productele literarie ale d. Bolintinianu mai suntu, mai multi articuli din Romani'a literarie, unu romanu; „Manole,“ o brosiura intitulata: Principatele románe, si alt'a: Turci'a, Austri'a si Moldo-Románi, diuariulu „Dembovit'a,“ apoi altu romanu: „Elen'a,“ câteva descrieri de caletorii, in fine poesii istorice sub titulu: Bataliele Romániloru si legende seu basme natiunale; ear sub ministeriulu Cogalniceanu a fostu câtva tempu ministrulu cultelorú si alu instructiunei publice, si cá atare a semnatu carier'a sea prin multe acte de insemnate. D. Bolintinianu este acum in cea mai frumósa etate, si noi i urámú impreuna cu „Famili'a:“ cá Parcele sa tórca lungu firulu vietiei lui! —

(Necrologu.) Nr. 6 din 1 Iuniu alu „Foi Societáti“ ne spune despre mórtea parintelui Ieromona chu Porfiriu Dimitrovitia, catechetulu in decursu de preste 30 ani alu scólei reale din Cerneuti unui barbatu mai putinu cunoscutu, in sa plinu de merite pentru biserica si natiunea sea; intre alte, S. S. cunoscea pe deplinu limb'a romána, latina greca vechia si noua, germna, slavica vechia, rusésca, polona si rusina; pelanga cari mai cunoscea apoi si limb'a francesu italiana, englesu, ungrésca si turcésca. Din numerocele lui scrieri sperámú ca se voru edá barem cele mai momentóse. — Fia-i tierán'a usióra si amintirea binecuventata!

(Catechisucostitutiunalu.) Inca la an. 1863 patrioticulu Baronu Ioann Mustétia din Bucovin'a publicase, dupacum si-voru fi aducendu aminte cetitorii nostri, unu concursu pentru componerea unui Catechismu politicu popularu, care sa cuprinda principiile fundamentale ale sistemului reprezentativu. Ioriulu compusu din dd. Sam. Andrieviciu, protopresbiteru, Vas. Ioanovicu professoru de Teologia si Dr. in dreptu Aless. Cavaleru de Zott'a, au atribuitu premiulu de 50 galbini autorului cu devis'a: Monarchi'a constitutiunala, care autoru este d. Ambrosiu Dimitrovitia, concepistu la comitetulu tieriei si redactoru alu foi societáti literarie din Bucovin'a. Scrierea premiata se spera ca se va tipari in curendu, si astfel — multiamita patriotismului si generositáti Br. Musteatia — se va dá in mânilu poporului románu o carte adevératu populara, carea de siguru va contribui multu a radica poporulu din apati'a lui politica, a-lu imprieteni cu ideile tempuriloru mai noue si a descéptá intrensulu interesare de afacerile publice, la cari de adi inainte si densulu totu mai multu si mai multu va fi chiamatu a conlucrá. —

Tesaurulu de monumente istorice pentru Romani'a cuprinde in fasciór'a pentru Aprile (fasciór'a VII din tomulu III, urmatórele: 1) Gorecki: Resbelulu lui Ioann

Voda cu Selimu 1574; 2) Lasicki: Intrarea Polonilor în Moldavi'a cu Bogdanu Voievodu, 1572; 3) Portretele voivodilor Georgiu Stefanu și Constantin Sierbanu, litografite. D. autoru promite ca în un'a din fascioarele următoare va publica și portretele lui Hori'a, și Cloșca Crisianu, litografite în câte-va tabele. —

(Bibliograficu.) Teologii români gr. cat. din Viena anuntia esirea de sub tipariu a tomului I. din opulu catechiticu alu P. Iosifu Deharbe. Doritorii de a ave acestu opu, se voru adressa: la Gherl'a către Ven. Ordinariatu episcopescu; la Sabiuu către librari'a S. Filtsch; la Viena către Teologii români din seminariulu gr. cat. centralu la St. Barbar'a. Schönlatern Gasse Nr 10. — Pretiulu unui esemplariu: 1 f 50 xr. v. a. —

„Aurora româna“ în numărulu seu 12 din 15/27 Iuniu, aduce articulu urmatori: Suvenerulu unei intalniri (poesia); O intemplantare simpla (novela); Resunetu (poesia); Harti'a alba (Noveleta); Iluziunile mele de I. Iovitia; Cununa de varietati. Totdeodata anuntia, ca s'au ingrijitu pentru litografirea portretulu laureatulu nostru poetu Andreiu Muresianu, carele va costă pentru provinciile austriace pe chartia chinezesca 1 fl., pe chartia velina 80 xr.; ear pentru Romani'a și strainatate pe chartia chinezesca 1 fl. 50 xr., pe chartia velina 1 fl. —

„Famili'a“ în nrulu seu 2 din 15/27 Iuniu aduce urmatoarele: Dimitriu Bolintianu cu portretulu și biografi'a; Fecior'a dela Prutu, poesia de Dimitriu Bolintianu; Caderea Timisianeii, novela istorica; Cine me va mangai? de Iulianu Grozescu; Regi'a dupa morte; Espusetiunea reuniunei economice magiare; La mor'a Ileanei, poesia de I. Grozescu; Cetatea Columbatiu cu ilustratiune; Columb'a româna, de Alessandru Dumas; Modele de brodari; Revist'a sociala de Iosifu Vulcanu; Ce e nou?; Literatura și arte; Din strainatate; Felurite; Gacitura de siaeu; pe paliu: Corespundintie din Cernauti, Lugosiu și Oradea mare, prenumerantii „Familiei“, Diuariulu gradinariloru în lun'a lui Iuliu. —

(Societate archeologica.) „Foi'a Societati bucovinene publica urmatoriulu apelu: Considerandu despre o parte importanta' cea înalta, care o are Archeologi'a pentru istori'a politica și a culturi precum și pentru arta, eara despre alt'a interesulu celu micu, care-lu afla acesta sciintia la noi Români, pecandu din partea altoru tieri se tramitu chiaru comisiuni în locuri straine și departate pentru unu studiu seriosu alu anticeloru de acolo, precum s'au facutu acest'a în tempulu mai nou de guvernulu Franciei, carele a tramisu doi barbati invetiati spre acestu scopu în Romani'a; considerandu totu odata și pretiulu celu mare specialu, care lu au anticitatiile romane din fost'a Daci'a pentru toti Români, mi i-au libertatea a face apelu la toti amatorii și culegatorii de antice, la toti patriotii și în fine la toti Români, ami dá concursulu loru generos pentru infiintarea unei Societati archeologice, carea va ave de scopu disgregarea anticitatiloru aflatore în Bucovin'a și în alte tieri române, culegerea, descrierea și espunerea loru într'unu Museu nationalu.

Că sa se pōta însa infiintă acesta Societate pe o basa solida, invitu pe toti cari voiescu a luă parte la acest'a, a tramite declaratiunile loru seu de-adreptulu subsemnatulu, seu redactiunei foiei Societati literarie bucovinene celu multu până n' finea lunei lui Octobe a. c.

Dupa espirarea acestui terminu se voru invită toti, cari s'au declarat ca voiescu a fi medulari unei atari Societati, spre a participa la luarea mesuriloru trebuinciose pentru infiintarea acestei Societati pe calea legala. Georgiu Cavaleru de Costinu, c. r. maioru în Cernauti.

Principatele române unite.

„Tromp. Carp.“ spune, ca se pregatesce de nou o crisa în ministeriulu romanescu și insotiesce scirea acest'a de cuvintele, ce le subscriemu de siguru și noi cu totii:

„Se dice ca, forte curendu se va include Camer'a și Senatululu; se dice iaresi, ca se va schimbă ministeriulu. Pentru cea din urma, parerea acestei foi este cunoscuta de câtratoti lectorii sei: de cate-ori se aude de o schimbare, fia de zapciu fia de ministru, ea si repeta, involuntariu, proverbulu rafinat de esperiinti'a Românilor în seculi: Schimbarea Domnilor, bucuri'a nebunilor; pentru ca mai totdeun'a, din nenorocire, la noi s'au schimbatu numai omenii, fâra sa se schimbe sistem'a, și pentru ca nici noi nu mai cutediâmu a speră în schimbare de sistema, dicemu: Schimbarea persōnelor la potere nu pōte bucură de câtu numai pe nebuni, mai cu sēma candu nu vine, candu nu pōte veni, asiă desu casulu în care ne aflâmu sub cabinetulu treculu — ferēscă Domnedieu Romani'a de a mai cadē în asemenea casu!

Principele Cuz'a petrece de câtu va tempu în palatiulu de la Cotroceni lângă București în linisce și retragere, pe mai tardiu va merge la bunulu seu Ruginōs'a în Moldavi'a. Consulii straini se plângu, ca pria acesta retragere se ingreuiēza și se întârziă foarte multu afacerile oficiōse.

Coloneliu Duc'a și Lugodi se tramitu pe spesele

statului la Parisu, celu dântăiu că sa se faca cunoscutu cu organizatiunea gendarmeriei, căci principele va sa introduca institutul acest'a în tōte orasiile Romaniei; alu doilea pentru a controlă mai multe comisiuni însemnate, ce a facutu ministeriulu romanescu de resbelu la fabrice franceze.

Ministriulu de interne este autorisatu printr'unu decretulu domnescu, că sa ratifice conventiunea telegrafica internationala incheiata cu guvernulu Austriei în tempulu siederei la Viena a directorulu generalu alu telegrafelor și postelor, și că sa incheie asemenea acte cu tōte guvernele timitrofe.

Pentru esamenele publice în capitala a facutu ministerulu de justitia, culte și instructiune publica dispositiunea, că în aceste esamene de la scōlele primarie de baieti și de fete sa asiste persōne cōmpetenti și căte unu membru alu consiliulu comunale, care afara de premiele de cârti, ce se voru da de ministeriulu respectivu, va dá și elu, din partea comunei, căte unu altu premiu de incuragiare scolariloru ce s'au distinsu la invetiatura. Primariulu comunei, dorindu a dá cea nai mare desvoltare unei asemenea solemnitati, și invită pe toti parinti de copii câtu și pe alti locuitori, ca sa asista la aceste esamene, spre a vedē progresele facute în instructiune de baieti și fetele, ce au frecventatu disele scōle în cursulu acestui anu. —

Dupa unu telegramu din București dte 15/27 Iuniu faim'a atinsa mai susu se adevereșce: ministeriulu Bosianu și a datu demisiunea, și principele Cuz'a o a priimitu. Ministeriulu celu nou, denumitu de principele, este compus astfelu: Nicolau Cretulescu ministru presedinte și de finantie; Kariady, ministru de justitia și culte; generalu I. Florescu, acum petrecendu în strainatate, ministru de interne. Ministerulu de resbelu, generalulu Savelu Manu și ministerulu de externe, Balanescu, remânu la posturile lor. —

Prospectu politicu.

Schimbarea cabinetulu spaniolulu a trecut, fâra că sa se fia facutu turburări ale ordinei și păcii publice. Ministeriulu celu nou O' Donell a scrisu pe stindardulu seu celu mai estinsu liberalismu, care s'a manifestatu antăia data prin o amnestia generala pentru delictetele de presa; în programulu lui mai stau și punctele următoare: unu senatu esitū din alegeri, o lege noua electorala, schimbări în personalulu de curte alu reginei; recunoscerea regatulu Italiei.

Maresialulu Conrobert, unulu din cei mai addicti amici și sprijinitori ai imperialismulu napoleonicu, este numitu comandante alu garnisōnei de Parisu. Printiulu Napoleonu printr'o epistola către imperatulu pusese acestui'a la inima, că sa nu concrēda postulu acest'a importantu ducelui Mac Mahon. Din alegerea lui Canrobert se vede de o parte pretiulu celu mare, ce pune imperatulu pe oficiulu acest'a, de alta parte apropierea, ce recuprinde locu între imperatulu și verulu seu. —

Despre lucrurile din Itali'a novel'a mai noua e, ca negociatiunile între curtile din Turinu și Rom'a nu numai înaintēza, ci tocmai dau îndereptu. Curi'a romana cere favoriri, cari regimulu nu le pōte dá, și astfelu negociatiunile se paru intrerupte, celu putnū deocâmdata. Dar mai fâra norocu inca, decâtu cu Itali'a, este curtea papala cu Messiculu, unde imperatulu Maximilianu, ramanendu credinciosu principiiloru sele liberale, nu voiesce nici decâtu sa-si plece capulu sub jugulu celu blandu (?) alu curiei, carea între altele cere dela densulu unu felu de concordatu, în urm'a cărui'a biseric'a singura îndreptatita sa fia cea romano-catolica. Nunciulu popalu merse până a numi pre imperatulu într'o nota oficiōsa „suditulu alu capulu bisericeii,“ ear „suditulu“ reintroduse o lege vechia, prin carea sa demanda, că dispositiunile papale numai dupa „placetum regium“ (incuviintiare din partea regelui) sa se publice în hotarele imperiului. În urm'a acestor'a între curi'a romana și curtea messicana este intreruptu comerciulu diplomaticu. —

Garibaldi se dice ca este bolnavu, — de vritu.

Kossuth într'o scrisōre către mai multe foi italiene publice o protestatiune contr'a unei contielegeri între Austr'a și Ungari'a.

Rus'si'a face unu împrumutu de 12 millioane ruble, cu cari sa-si acopere deficitulu de 12 millioane ruble pe 1865.

Bursa din Viena 20 Iuniu (1 Iuliu) 1865.

Metalicele 5%	69 15	Actiile de creditu	177 60
Imprumutulu nat. 5%	74 25	Argentulu	106 50
Actiile de banca	791	Galbinulu	5 18 5/10

Ne rogâmu a grabi cu abonamentele, că sa ne scimū orientă la tempu.